

Morgondagens boende- och flyttmönster, del 1 av 3:

Varför flyttar vi?

Sju flyttkarriärer i jakten på nya möjligheter

Mars 2016

KAIROS
FUTURE

En inrikes flytt är inte en flykt, det är att göra karriär

Globalt är flyttströmmarna större än någon gång tidigare, på grund av större möjligheter till mobilitet, men framförallt för att fler människor befinner sig på flykt från krig och fattigdom.

Men motiven bakom en flytt inom landet är annorlunda än för de som sker över nationsgränserna. I enkätundersökningen som gjordes i samband med Stora flytt- och boendestudien uppger 84% att de är nöjda med platsen där de bor och enbart 14% uppger att de flyttade från något man inte uppskattade snarare än till något man eftersträvade. En flytt inom Sverige är därmed inte en flykt, det är ett sätt att göra karriär inom livets olika områden.

84%

Är nöjda med platsen där de bor, jämfört med

82%

som är nöjda med sina liv

Endast

14%

flyttade från något

Sju vanliga flyttkarriärer bakom en inrikesflytt

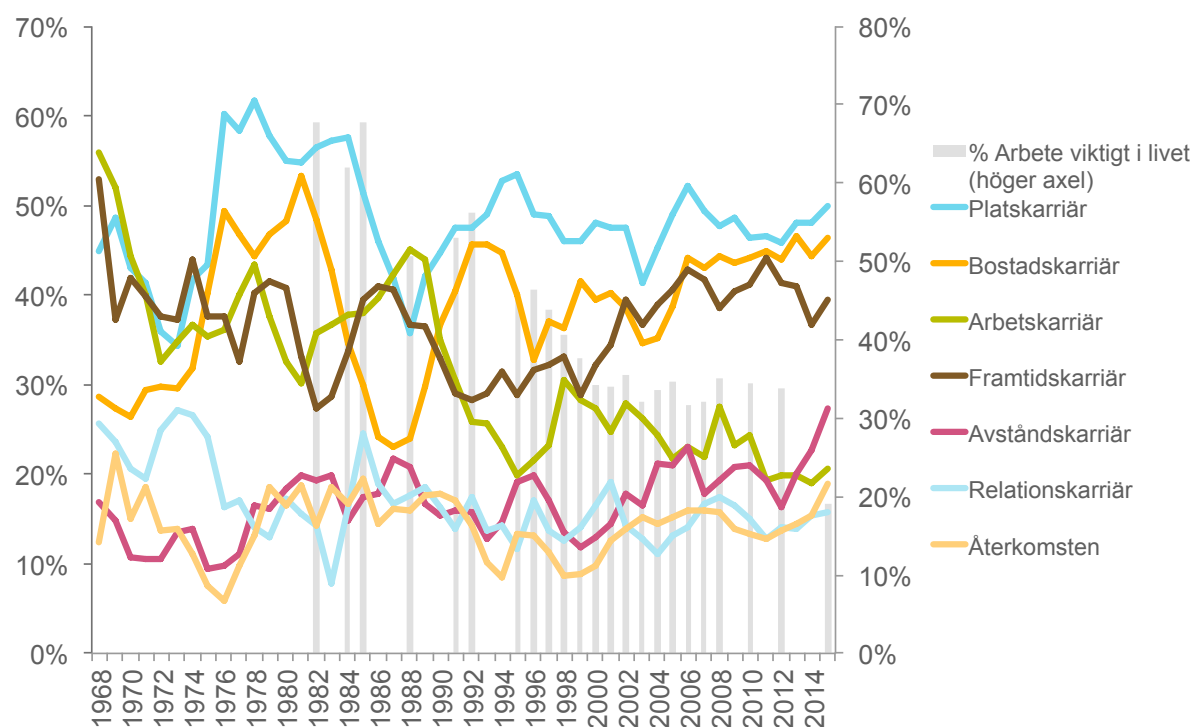
I enkätundersökningen har respondenterna fått ta ställning till ett antal svarsalternativ på frågan vad det var som motiverade deras flytt. Baserat på svaren kan 7 olika karriärer (men en flytt kan bygga på flera olika karriärer) identifieras som motiverar människor att flytta mellan två kommuner eller inom en kommun:

- *Platskarriär* – platsen som helhet i sig är så attraktiv att man flyttar dit. Den vanligaste karriären som motiverar 50% av flyttarna respondenterna har beskrivit under 2000-talet.
- *Bostadskarriär* – man flyttar för att få en bättre bostad. Bostadskarriären motiverar 44% av flyttarna.
- *Framtidskarriär* – man bedömer att framtidsutsikterna är bättre på platsen man flyttar till. Framtidskarriären motiverar 33% av flyttarna.
- *Avståndskarriär* – man flyttar på grund av minskade avstånd och restider. Avståndskarriären motiverar 20% av flyttarna.
- *Arbetskarriär* – man flyttar på grund av att man fått ett (nytt) jobb eller att arbetet flyttade. Arbetskarriären motiverar 18% av flyttarna.
- *Återkomsten* – man flyttar ”hem” igen till en plats där man bott tidigare. Återkomsten motiverar 15% av flyttarna.
- *Relationskarriär* – man flyttar på grund av partners skäl snarare än egna motiv. Relationskarriären motiverar 13% av flyttarna.

Från arbetskarriär till framtids- och bostadskarriärer

Eftersom vi i enkätundersökningen har frågat om tidpunkten för respondenternas flytt kan vi studera hur flyttkarriärerna förändrats längre tillbaka över tid. Här kan vi se några intressanta långsiktiga rörelser om vi tittar på de som har flyttat i åldrarna 18-35.

Figur 1. Flyttkarriärerna över tid efter tidpunkten för flytten, samt hur stor andel som anger att arbete är viktigt för att skapa mening i livet. Här tittar vi på 18-35-åringars flyttar för att få god jämförbarhet över tid.

Mest slående är att arbetskarriären har tappat markant i kraft i samband med 90-talskrisen och skilt sig eller ersatts av framtidskarriären. Detta hänger ihop med den dramatiska brytningspunkt under 90-talet med hög arbetslöshet, då unga i mycket hög utsträckning började flytta till studier istället för att flytta till arbeten. Framtidskarriären ändrade därmed karaktär från att i mångt och mycket handla om ett arbete till mer av en investering för långsiktiga möjligheter.

Parallellt med detta vet vi från Kairos Futures långtidsundersökningar att arbete har blivit mindre viktigt i livet relativt familj, fritid och vänner (illustrerat av de grå staplarna i figuren), vilket ytterligare förstärkt trenden av en försvagad arbetskarriär.

Vi kan också notera en stadig uppgång för bostadskarriären och avståndskarriären. Det beror sannolikt till stor del på att fler och fler kan tänka sig att bo på ett ställe och arbeta på ett annat, samtidigt som att vissa tröttnar på att pendla och istället gör en avståndskarriär. De återstående karriärerna, platskarriären, relationskarriären och återkomsten har ingen tydlig trendlinje utan är någorlunda konstanta över tid.

En generell slutsats är att det för kommuner har blivit mer effektivt att konkurrera med framförallt framtidsutsikter, avstånd och bostadsvärden relativt framförallt arbetsmöjligheter, och att platser som kan spela på dessa värden har gynnats. Samtidigt är platskarriären den karriär som konsekvent har lockat flest människor till flytt.

Olika kommuntyper kapitaliserar på olika karriärer

Med denna kartläggning av flyttmotiven i form av sju karriärer uppstår sedan de helt centrala frågorna: vilka typer av kommuner är det som bäst utnyttjar de olika flyttkarriärerna? Vart går de olika flyttkarriärerna? Det korta svaret är att flyttkarriärerna naturligtvis går överallt. Men det finns också generella mönster kopplade till olika typer av kommuner. Det mest framträdande är att:

- *Storstäder och större städer vinner på framtidskarriärerna.* När man tittar på flyttar till större städer från mindre sammanhang blir framtidskarriären väldigt vanlig. Det kan handla om studier, jobb, men också en chans för unga att "bli någon" i ett nytt sammanhang.

- *Boendespecialiserade kommuner vinner på bostads- och platskarriärer.* Kommuner i anslutning till storstäder och större städer som har många utpendlare och få inpendlare attraherar många flyttare som gör bostads- och/eller platskarriär. Dessa flyttar sker ofta i ett senare skede i livet än framtidskarriärerna, typiskt när man har fått barn och vill rota sig i ett bra boende. Inomkommunala flyttar är också i stort sett alltid bostadskarriärer.

- *Arbetspecialiserade kommuner vinner arbets- och avståndskarriärer.* Boendekommunernas motsatser, de kommuner som har hög inpendling och låg utpendling, vinner i sin tur ofta arbets- och avståndskarriärer. Medan arbetskarriären har försvagats som flyttmotiv har avståndskarriären förstärkts.

Dynamiken Höganäs-Helsingborg som exempel

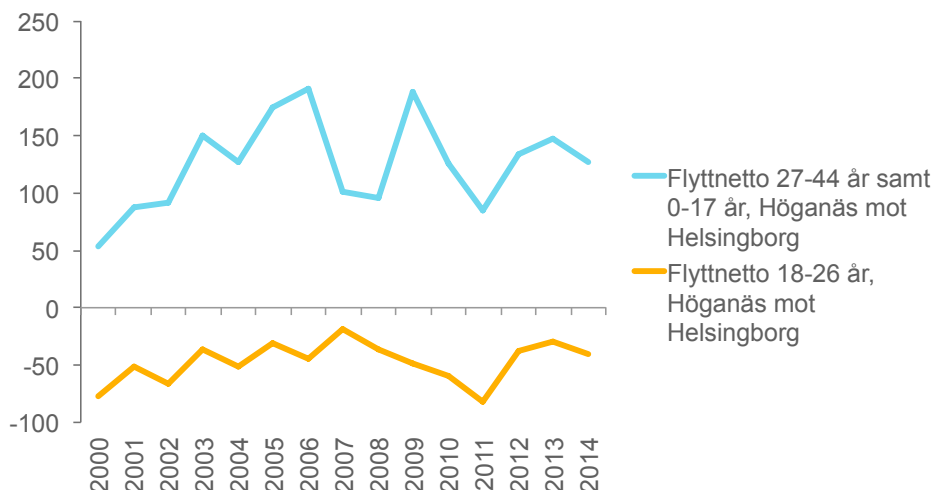
För att exemplifiera dynamiken mellan kommuner som uppstår av de olika flyttkarriärerna kan vi titta på den boendespecialiserade och mindre kommunen Höganäs, och den arbetsspecialiserade större staden, grannkommunen Helsingborg.

De senaste 15 åren har Höganäs konsekvent tappat personer i åldrarna 18-26 till Helsingborg, men också till Lund och storstäderna. Dessa flyttar är typiska framtidskarriärer, arbets- eller avståndskarriärer.

Höganäs har dock sammantaget ett betydande positivt flyttnetto mot Helsingborg, som kommer från andra flyttkarriärer, nämligen plats- och bostadskarriärer från personer som är lite äldre än 26. En respondent som flyttat till Höganäs från Helsingborg motiverar exempelvis sin flytt med följande ord:

”Vi byggde hus och var gravida. Ville bo och leva i ett skönt, naturnära område där barnen kunde växa upp tryggt.”

Trots att Höganäs förlorar ”framtidskampen” vinner de ändå betydligt fler flyttare från Helsingborg tack vare sina plats- och bostadsstyrkor som värderas högt av de som inte är unga vuxna. Detsamma gäller för många andra boendeorienterade kommuner kring storstäder och större städer, som är de kommuner med högst inrikes procentuellt flyttnetto. Det sätter diskussionen om urbanisering i visst perspektiv.

Figur 2. Inrikes flyttnetto för Höganäs mot Helsingborg i olika åldersgrupper.

Sannolika framtida flyttmönster

Låt oss avsluta med tre bedömningar om utvecklingen framöver:

- *Fortsatt rörelse från arbetskarriär till framtidskarriär.* En förändrad, mer kunskapsintensiv ekonomi kommer att gynna platser där de långsiktiga framtidsmöjligheterna är större inte minst sett i ljuset av ett mer temporärt arbetsliv.
- *Bostadskarriären blir viktigare för allt fler kommuner.* I och med att fler dras till storstadsregioner eller regioner kring större städer ökar drivkrafterna att göra bostadskarriär, förstärkt av bostadsbrist i dessa regioner. Utvecklingen kring självkörande bilar kan göra möjligheterna för fler kommuner att erbjuda bostadskarriärer betydligt större på längre sikt.
- *Nya genomgångssamhällen.* Migrationen kommer att påverka flyttmönstren som under tidigare flyktingvågor. Även om kommuner utanför storstadsregioner och större städer kommer att behålla personer som invandrat till Sverige kommer av historien att döma många migranter också vilja söka sig vidare. Detta leder till att fler kommuner får en karaktär av genomgångssamhällen.

Kairos Future har byggt upp ett unikt kunskapsmaterial om flytt- och boendearenan i Sverige och tänkbara utvecklingar framåt. Är du nyfiken på hur det ser ut i din kommun eller region? Kontakta Karin Andersson: karin.andersson@kairosfuture.com

